Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (έκτο τμήμα)

της 28ης Φεβρουαρίου 2019*

«Αίτηση αναιρέσεως – Ρήτρα διαιτησίας – Άρθρο 272 ΣΛΕΕ – Έννοια της "αναγνωριστικής αγωγής" – Άρθρο 263 ΣΛΕΕ – Έννοια της "διοικητικής αποφάσεως" – Σύμβαση επιδοτήσεως συναφθείσα στο πλαίσιο του προγράμματος-πλαισίου για την καινοτομία και την ανταγωνιστικότητα (CIP) (2007–2013) – Εκθέσεις λογιστικού ελέγχου διαπιστώνουσες τον μη επιλέξιμο χαρακτήρα ορισμένων δηλωθεισών δαπανών»

Στην υπόθεση C-14/18 P,

με αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 56 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που ασκήθηκε στις 5 Ιανουαρίου 2018,

Alfamicro – Sistemas de computadores, Sociedade Unipessoal, Lda, με έδρα το Cascais (Πορτογαλία), εκπροσωπούμενη από τους G. Gentil Anastácio και D. Pirra Xarepe, advogados,

αναιρεσείουσα,

όπου ο έτερος διάδικος είναι η:

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον J. Estrada de Solà και την M. M. Farrajota,

καθής πρωτοδίκως,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα),

συγκείμενο από τους C. Toader (εισηγήτρια), πρόεδρο τμήματος, L. Bay Larsen και M. Safjan, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: J. Kokott

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η πορτογαλική.

Απόφαση

1 Με την αίτηση αναιρέσεως, η Alfamicro – Sistemas de computadores, Sociedade Unipessoal, Lda (στο εξής: Alfamicro) ζητεί την αναίρεση της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 14ης Νοεμβρίου 2017, Alfamicro κατά Επιτροπής (T-831/14, μη δημοσιευθείσα, στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, EU:T:2017:804), με την οποία το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την αγωγή της, δυνάμει του άρθρου 272 ΣΛΕΕ, με αίτημα, κατ' ουσίαν, να διαπιστωθεί το ανυπόστατο της απαιτήσεως της Ευρωπαϊκής Επιτροπής έναντι της αναιρεσείουσας δυνάμει της συμβάσεως επιδοτήσεως υπ' αριθ. 238882 για τη χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση του έργου «Save Energy», η οποία συνήφθη στο πλαίσιο του προγράμματος-πλαισίου για την ανταγωνιστικότητα και την καινοτομία (2007-2013) που θεσπίστηκε με την απόφαση 1639/2006/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 2006 (ΕΕ 2006, L 310, σ. 15, στο εξής: επίδικη σύμβαση επιδοτήσεως).

Το νομικό πλαίσιο

2 Σύμφωνα με το άρθρο 1, παράγραφος 2, της αποφάσεως 1639/2006, σε συνδυασμό με την αιτιολογική σκέψη 2, η απόφαση αυτή εκδόθηκε προκειμένου να συμβάλει στις δυνατότητες ανταγωνιστικότητας και καινοτομίας της Ευρωπαϊκής Κοινότητας ως προηγμένης κοινωνίας της γνώσης, της οποίας η βιώσιμη ανάπτυξη βασίζεται στην ισχυρή οικονομική ανάπτυξη και στην πολύ ανταγωνιστική κοινωνική οικονομία της αγοράς που εξασφαλίζουν υψηλό επίπεδο προστασίας του περιβάλλοντος και βελτίωση της ποιότητάς του. Η απόφαση αυτή καταργήθηκε από τις 31 Δεκεμβρίου 2013 με τον κανονισμό (ΕΕ) 1287/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2013, για τη θέσπιση προγράμματος για την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (COSME) (2014 – 2020) και για την κατάργηση της απόφασης αριθ. 1639/2006 (ΕΕ 2013, L 347, σ. 33).

3 Κατά την αιτιολογική σκέψη 19 της αποφάσεως 1639/2006, η απόφαση αυτή αποσκοπούσε, μεταξύ άλλων, στη λήψη κατάλληλων μέτρων για να αποφευχθούν παρατυπίες και περιπτώσεις απάτης και για να γίνουν οι απαραίτητες ενέργειες για την επιστροφή κεφαλαίων που χάθηκαν, πληρώθηκαν εσφαλμένα ή δεν χρησιμοποιήθηκαν σωστά σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ, Ευρατόμ) 2988/95 του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 1995, σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ 1995, L 312, σ. 1), τον κανονισμό (Ευρατόμ, ΕΚ) 2185/96 του Συμβουλίου, της 11ης Νοεμβρίου 1996, σχετικά με τους ελέγχους και εξακριβώσεις που διεξάγει επιτοπίως η Επιτροπή με σκοπό την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων από απάτες και λοιπές παρατυπίες (ΕΕ 1996, L 292, σ. 2), και τον κανονισμό (ΕΚ) 1073/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Μαΐου 1999, σχετικά με τις έρευνες που πραγματοποιούνται από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) (ΕΕ 1999, L 136, σ. 1).

4 Μεταξύ των στόχων που μνημονεύονται στο άρθρο 2 της αποφάσεως 1639/2006, περιλαμβάνεται, στην παράγραφο 2, στοιχείο β', του άρθρου αυτού, το πρόγραμμα «Υποστήριξη της πολιτικής για τις τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών (ΤΠΕ)».

5 Το άρθρο 9 της εν λόγω αποφάσεως, με τίτλο «Προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Κοινοτήτων», προέβλεπε στην παράγραφο 3 τα εξής:

«Όλα τα μέτρα εφαρμογής που προκύπτουν από την παρούσα απόφαση προβλέπουν ιδίως την επίβλεψη και τον χρηματοοικονομικό έλεγχο από την Επιτροπή ή άλλον εξουσιοδοτημένο εκπρόσωπό της και λογιστικούς ελέγχους, εν ανάγκη επιτόπιους, από το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο.»

Το ιστορικό της διαφοράς

6 Η Alfamicro είναι μονοπρόσωπη εταιρία πορτογαλικού δικαίου η οποία παρέχει υπηρεσίες στον τομέα της πληροφορικής και των τεχνολογιών της πληροφορίας. Στις 9 Ιουνίου 2009, υπέγραψε με την Επιτροπή την επίδικη σύμβαση επιδοτήσεως.

7 Το έργο «Save Energy», το οποίο χρηματοδοτείται από τη σύμβαση αυτή, αποσκοπούσε στην ευαισθητοποίηση των πολιτών και των πολιτικών ιθυνόντων σε θέματα σχετικά με την ενεργειακή αποτελεσματικότητα. Το έργο αυτό διήρκεσε από την 1η Μαρτίου 2009 έως τις 31 Οκτωβρίου 2011.

8 Η Alfamicro συμμετείχε στο εν λόγω έργο ως συντονιστής, στο πλαίσιο κοινοπραξίας με 17 εταίρους από πέντε κράτη μέλη. Η Alfamicro συντόνισε την εκτέλεση πιλοτικών έργων τεχνολογικής και κοινωνικής καινοτομίας. Επιπλέον, συμμετείχε σε άλλα ευρωπαϊκά έργα στα οποία αναλάμβανε τον ρόλο τεχνικού συμβούλου ή συντονιστή του έργου.

9 Η επίδικη σύμβαση επιδοτήσεως καθόριζε, στο άρθρο 5, παράγραφος 1, τη μέγιστη χρηματοδοτική συνεισφορά της Κοινότητας σε 2 230 000 ευρώ και διευκρίνιζε ότι η χρηματοδοτική αυτή συνεισφορά περιορίζεται στο 50 % των επιλέξιμων δαπανών.

10 Το άρθρο 10 της συμβάσεως αυτής, με τίτλο «Εφαρμοστέο δίκαιο και αρμόδιο δικαστήριο», προέβλεπε, στο πρώτο του εδάφιο, ότι η σύμβαση διέπεται από τους όρους της, τις συναφείς κοινοτικές πράξεις σχετικά με το πρόγραμμα-πλαίσιο για την ανταγωνιστικότητα και την καινοτομία, τον δημοσιονομικό κανονισμό που εφαρμόζεται στον γενικό προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και τους κανόνες εφαρμογής του, τις λοιπές σχετικές διατάξεις του κοινοτικού δικαίου γενικώς και, επικουρικώς, από το βελγικό δίκαιο.

11 Κατά το άρθρο 10, δεύτερο εδάφιο, της εν λόγω συμβάσεως, «οι δικαιούχοι δηλώνουν ότι γνωρίζουν και αποδέχονται ότι η Επιτροπή μπορεί να λάβει αποφάσεις που συνεπάγονται χρηματικές υποχρεώσεις [και είναι εκτελεστές] σύμφωνα με το άρθρο 256 ΕΚ».

12 Το άρθρο 10, τρίτο εδάφιο, της ίδιας συμβάσεως όριζε ότι, με την επιφύλαξη του δικαιώματος της Επιτροπής να εκδίδει απευθείας τις αποφάσεις που αναφέρονται στο άρθρο 10, δεύτερο εδάφιο, το Γενικό Δικαστήριο ή, σε περίπτωση αναιρέσεως, το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων έχουν αποκλειστική αρμοδιότητα για την εκδίκαση οιασδήποτε διαφοράς μεταξύ της Κοινότητας, αφενός, και, των δικαιούχων, αφετέρου, σχετικά με την ερμηνεία, την εφαρμογή ή την ισχύ της επίδικης συμβάσεως επιδοτήσεως και τη νομιμότητα των προαναφερομένων αποφάσεων.

13 Το παράρτημα ΙΙ της επίδικης συμβάσεως επιδοτήσεως, το οποίο ενσωματώθηκε πλήρως σε αυτήν, προέβλεπε τους γενικούς όρους στους οποίους υπέκειτο η σύμβαση. Το άρθρο ΙΙ.28 των γενικών αυτών όρων, με τίτλο «Δημοσιονομικός έλεγχος», προέβλεπε, στην παράγραφο 1, πρώτο εδάφιο, ότι η Επιτροπή μπορούσε, ανά πάσα στιγμή κατά τη διάρκεια της υλοποιήσεως του έργου και επί πενταετία από την τελική πληρωμή, να υποβάλει σε λογιστικό έλεγχο τον δικαιούχο. Κατά το δεύτερο εδάφιο της εν λόγω παραγράφου, η διαδικασία αυτή μπορούσε να διασφαλιστεί από εξωτερικούς οικονομικούς ελεγκτές ή από τις υπηρεσίες της Επιτροπής, συμπεριλαμβανομένης της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF). Κατά το γράμμα του άρθρου ΙΙ.28, παράγραφος 6, των εν λόγω γενικών όρων, το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο είχε τα ίδια δικαιώματα με την Επιτροπή, ιδίως το δικαίωμα προσβάσεως, για τους σκοπούς των λογιστικών και λοιπών ελέγχων.

14 Η διάρκεια του έργου «Save Energy», που είχε αρχικά προγραμματιστεί για 30 μήνες, τελικά παρατάθηκε σε 32 μήνες, με αποτέλεσμα να λήξει στις 3 Οκτωβρίου 2011. Μετά την ολοκλήρωση του έργου, η Επιτροπή κατέβαλε ποσό 680 300 ευρώ, ήτοι το 50 % των δαπανών που δηλώθηκαν από την Alfamicro.

15 Με έγγραφο της 25ης Οκτωβρίου 2012, το Ελεγκτικό Συνέδριο πληροφόρησε την Alfamicro ότι, σύμφωνα με το άρθρο 287 ΣΛΕΕ και όπως προβλέπεται στο άρθρο II.28, παράγραφος 6, των γενικών όρων της επίδικης συμβάσεως επιδοτήσεως, θα υποβαλλόταν σε έλεγχο στις εγκαταστάσεις της στην πόλη Cascais (Πορτογαλία), από 17 έως 19 Δεκεμβρίου 2012. Το Ελεγκτικό Συνέδριο ολοκλήρωσε τον έλεγχο στις 11 Απριλίου 2013.

16 Η προσωρινή έκθεση του ελέγχου κοινοποιήθηκε την Alfamicro με έγγραφο της 29ης Απριλίου 2013 και αναθεωρήθηκε στη συνέχεια από το Ελεγκτικό Συνέδριο, αφού ελήφθησαν υπόψη οι προσωρινές παρατηρήσεις που υπέβαλε η προσφεύγουσα. Με το από 25 Αυγούστου 2014 έγγραφο, η Επιτροπή διαβίβασε στην Alfamicro την τελική έκθεση ελέγχου και της κοινοποίησε την οριστική περάτωσή του. Το Ελεγκτικό Συνέδριο απέρριψε ως μη συνάδουσες με το συμβατικό και κανονιστικό πλαίσιο τις δηλωθείσες δαπάνες σχετικά με το προσωπικό, τις υπηρεσίες που παρείχαν δύο υπεργολάβοι της Alfamicro καθώς και «λοιπές άμεσες δαπάνες», αφορώσες κυρίως τα έξοδα ταξιδίου και τα έξοδα σχετικά με την αγορά καταναλωτικών προϊόντων, ανερχόμενες στο ποσό των 934 262 ευρώ.

17 Με έγγραφο της 8ης Σεπτεμβρίου 2014 (στο εξής: έγγραφο προκαταρκτικής ενημερώσεως), η Επιτροπή ενημέρωσε την Alfamicro ότι, βάσει των πορισμάτων του ελέγχου, επρόκειτο να προβεί στην ανάκτηση ποσού 467 131 ευρώ και στην έκδοση χρεωστικού σημειώματος για το ποσό αυτό σε περίπτωση που η Alfamicro δεν υπέβαλλε παρατηρήσεις εντός 30 ημερών από την παραλαβή του εν λόγω εγγράφου. Η Επιτροπή ανέφερε επίσης ότι, σε περίπτωση μη καταβολής του ποσού αυτού εντός της ταχθείσας με το χρεωστικό σημείωμα προθεσμίας, υπολογίζονται τόκοι υπερημερίας με το επιτόκιο που προβλέπεται στο εν λόγω σημείωμα. Τέλος, η Επιτροπή διευκρίνιζε ότι είχε τη δυνατότητα να ανακτήσει το εν λόγω ποσό είτε με συμψηφισμό είτε με την έκδοση πράξεως αποτελούσας εκτελεστό τίτλο. Με έγγραφο της 8ης Οκτωβρίου 2014, η Alfamicro αμφισβήτησε το περιεχόμενο του εγγράφου προκαταρκτικής ενημερώσεως.

18 Με το έγγραφο της 28ης Οκτωβρίου 2014, η Επιτροπή επιβεβαίωσε τη θέση που εξέφρασε στο έγγραφο προκαταρκτικής ενημερώσεως, επισυνάπτοντας χρεωστικό σημείωμα με αριθμό 3241413112, για ποσό 467 131 ευρώ, με καταληκτική ημερομηνία καταβολής τη 12η Δεκεμβρίου 2014.

19 Στη συνέχεια, με έγγραφα της 15ης και της 24ης Απριλίου 2015 που απευθύνθηκαν στην Alfamicro κατά την έγγραφη διαδικασία ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, η Επιτροπή την ενημέρωσε ότι θα προέβαινε σε συμψηφισμό μεταξύ της απαιτήσεως αυτής και άλλων ποσών που οφείλονται στην προσφεύγουσα ως δικαιούχο στο πλαίσιο τριών άλλων έργων χρηματοδοτούμενων από την Ένωση. Λόγω των συμψηφισμών αυτών, το ποσό που απαιτεί η Επιτροπή από την Alfamicro ανέρχεται σήμερα σε 270 436 ευρώ.

Η ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου διαδικασία και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

20 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 29 Δεκεμβρίου 2015, η Alfamicro άσκησε αγωγή βάσει του άρθρου 272 ΣΛΕΕ, σύμφωνα με το οποίο το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να λαμβάνει αποφάσεις δυνάμει ρήτρας διαιτησίας που περιέχεται σε σύμβαση δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, η οποία συνάπτεται από την Ένωση ή για λογαριασμό της.

21 Η Alfamicro ζήτησε από το Γενικό Δικαστήριο να διαπιστώσει την ακυρότητα της αποφάσεως της Επιτροπής που φέρεται να περιέχεται στο από 28 Οκτωβρίου 2014 έγγραφο της Επιτροπής, με όλες τις συνακόλουθες έννομες συνέπειες, δηλαδή την ακύρωση του χρεωστικού σημειώματος που επισυνάπτεται στο ως άνω έγγραφο, ποσού 467 131 ευρώ, και την έκδοση πιστωτικού σημειώματος του ιδίου ποσού υπέρ αυτής.

22 Ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, η Alfamicro προέβαλε λόγους ακυρώσεως που στηρίζονταν σε παραβίαση της επίδικης συμβάσεως επιδοτήσεως όσον αφορά την εκτίμηση των δηλωθεισών δαπανών ως μη επιλέξιμων, της αρχής της αναλογικότητας, των αρχών της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, της ασφάλειας δικαίου και της χρηστής διοικήσεως καθώς και σε παράβαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως.

23 Με το υπόμνημά της απαντήσεως, το οποίο κατατέθηκε αφού η Επιτροπή εξέδωσε τις πράξεις συμψηφισμού που αναφέρονται στη σκέψη 19 της παρούσας αποφάσεως, η Alfamicro διεύρυνε το αντικείμενο της αγωγής της, ζητώντας από το Γενικό Δικαστήριο να διαπιστώσει το ανίσχυρο των ως άνω πράξεων συμψηφισμού και να υποχρεώσει την Επιτροπή να προβεί στην ακύρωσή τους καθώς και να της επιστρέψει τα αντίστοιχα ποσά, πλέον τόκων υπερημερίας.

24 Η Επιτροπή, από την πλευρά της, άσκησε ανταγωγή, ζητώντας, κατ' ουσίαν, να υποχρεωθεί η Alfamicro να επιστρέψει το ποσό της επιδοτήσεως που καταβλήθηκε αχρεωστήτως στο πλαίσιο της επίδικης συμβάσεως επιδοτήσεως.

25 Το Γενικό Δικαστήριο χαρακτήρισε το αίτημα της Alfamicro βάσει του άρθρο 272 ΣΛΕΕ ως «αναγνωριστική αγωγή», αποσκοπούσα στη διαπίστωση του μη υποστατού της απαιτήσεως την οποία προβάλλει η Επιτροπή στο πλαίσιο της επίδικης συμβάσεως επιδοτήσεως.

26 Όσον αφορά τον πρώτο λόγο ακυρώσεως, ο οποίος αφορά παραβίαση της επίδικης συμβάσεως επιδοτήσεως, το Γενικό Δικαστήριο προέβη σε εμπεριστατωμένη ανάλυση των πορισμάτων του Ελεγκτικού Συνεδρίου όσον αφορά τις δαπάνες για τις υπηρεσίες που παρασχέθηκαν από εσωτερικούς συμβούλους και υπεργολάβους, εν προκειμένω τις εταιρίες O. και D. Το Γενικό Δικαστήριο επικύρωσε την εκτίμηση του Ελεγκτικού Συνεδρίου και της Επιτροπής επί του θέματος αυτού, σύμφωνα με την οποία ποσό αντιστοιχούν στο 93 % της επιδοτήσεως που καταβλήθηκε από την Επιτροπή δεν ήταν επαληθεύσιμο και δεν στηριζόταν σε αξιόπιστα στοιχεία και, ως εκ τούτου, δεν μπορούσε να θεωρηθεί ότι αντιπροσωπεύει τις πραγματικές δαπάνες της Alfamicro. Κατά συνέπεια, έκρινε ότι οι δαπάνες αυτές δεν ήταν επιλέξιμες με βάση την επίδικη σύμβαση επιδοτήσεως και απέρριψε τον πρώτο λόγο ακυρώσεως.

27 Με τον δεύτερο λόγο ακυρώσεως, η Alfamicro προέβαλε παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας. Δεδομένου ότι το έργο «Save Energy» ολοκληρώθηκε και ότι η Επιτροπή επωφελήθηκε του έργου αυτού πλήρως, η Alfamicro υποστήριξε ότι ήταν δυσανάλογη η μείωση της επιδοτήσεως στο 7 % του αρχικού ποσού. Το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι, σε σύμβαση τέτοιου είδους, η επιδότηση δεν συνιστά αμοιβή για την εργασία που εκτελείται από τον δικαιούχο, αλλά επιδότηση έργων, της οποίας η καταβολή εξαρτάται από συγκεκριμένες προϋποθέσεις. Για τον λόγο αυτό, η Επιτροπή μπορεί να αποδώσει μόνον επιλέξιμες δαπάνες βάσει της συμβάσεως που υπογράφηκε με τον δικαιούχο. Επομένως, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι η αρχή της αναλογικότητας δεν παραβιάστηκε και απέρριψε τον σχετικό λόγο ακυρώσεως.

28 Με τον τρίτο λόγο ακυρώσεως, η Alfamicro προέβαλε παραβίαση των αρχών της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, της ασφάλειας δικαίου και της χρηστής διοικήσεως. Το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε τον λόγο αυτό ως αλυσιτελή, κρίνοντας ότι οι αρχές αυτές δεν εφαρμόζονται σε συμβατικό πλαίσιο. Εν πάση περιπτώσει, οι εν λόγω αρχές δεν παραβιάστηκαν εν προκειμένω.

29 Ο τέταρτος και τελευταίος λόγος ακυρώσεως της νυν αναιρεσείουσας αφορούσε παράβαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως από την Επιτροπή. Η Alfamicro υποστήριξε ότι η αιτιολογία της αποφάσεως που φέρεται ότι περιέχεται στο από 28 Οκτωβρίου 2014 έγγραφο ήταν «εξαιρετικά σύντομη», με συνέπεια η απόφαση να πάσχει πλάνη περί το δίκαιο. Το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε τον λόγο αυτό, κρίνοντας ότι, εφόσον το ως άνω έγγραφο δεν συνιστά διοικητική πράξη, η υποχρέωση αιτιολογήσεως δεν έχει εν προκειμένω εφαρμογή. Επιπλέον, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι ακόμη και αν ο λόγος αυτός ερμηνευθεί ως λόγος ακυρώσεως αντλούμενος από την υποχρέωση

καλόπιστης εκτελέσεως της συμβάσεως, δεν μπορεί να ευδοκιμήσει, διότι το έγγραφο αυτό εντασσόταν σε γνωστό στην Alfamicro πλαίσιο, η οποία είχε ήδη επαρκώς ενημερωθεί με το έγγραφο προκαταρκτικής ενημερώσεως.

30 Ως εκ τούτου, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την αναγνωριστική αγωγή στο σύνολό της.

31 Όσον αφορά τα αιτήματα που προέβαλε η Alfamicro με το υπόμνημα απαντήσεως, με το οποίο ζητούσε να διαπιστωθεί η ακυρότητα των πράξεων συμψηφισμού που εξέδωσε η Επιτροπή μετά την κατάθεση του εισαγωγικού δικογράφου της αγωγής και να υποχρεωθεί η Επιτροπή να της καταβάλει το ποσό που αντιστοιχεί στους εν λόγω συμψηφισμούς, πλέον τόκων υπερημερίας, το Γενικό Δικαστήριο τα απέρριψε ως απαράδεκτα για τον λόγο ότι οι ως άνω πράξεις συμψηφισμού αποτελούσαν διοικητικές πράξεις των οποίων η ακύρωση έπρεπε να ζητηθεί βάσει του άρθρου 263 ΣΛΕΕ. Ο Κανονισμός Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου όμως δεν επιτρέπει να μεταβληθεί η φύση της αγωγής κατά τη διάρκεια της δίκης.

32 Όσον αφορά την ανταγωγή της Επιτροπής, το Γενικό Δικαστήριο επιβεβαίωσε ότι η εκτίμηση του Ελεγκτικού Συνεδρίου ήταν βάσιμη όσον αφορά ότι ορισμένες δαπάνες θεωρήθηκαν μη επιλέξιμες και, ως εκ τούτου, έκρινε ότι η Alfamicro οφείλει στην Επιτροπή το ποσό που αντιστοιχεί στις δαπάνες αυτές. Επομένως, το Γενικό Δικαστήριο επέβαλε στην Alfamicro να καταβάλει στην Επιτροπή το οφειλόμενο μετά τις πράξεις συμψηφισμού ποσό, ήτοι 277 849,93 ευρώ, προσαυξημένο με τόκους 26,88 ευρώ ανά ημέρα καθυστερήσεως από τις 20 Ιουνίου 2015 και μέχρι την πλήρη εξάλειψη του χρέους που προκύπτει από την εκτέλεση της επίδικης συμβάσεως επιδοτήσεως.

Αιτήματα των διαδίκων

33 Με την αίτηση αναιρέσεως, η Alfamicro ζητεί από το Δικαστήριο:

– να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση·

– να αναπέμψει την υπόθεση ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, προκειμένου να κριθεί υπό το πρίσμα του άρθρου 263 ΣΛΕΕ, και

– να καταδικάσει την Επιτροπή στο σύνολο των δικαστικών εξόδων.

34 Η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο:

– να κηρύξει απαράδεκτη την αίτηση αναιρέσεως της αναιρεσείουσας·

– επικουρικώς, να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως ως αβάσιμη και, ως εκ τούτου, να επικυρώσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, και

– να καταδικάσει την αναιρεσείουσα στο σύνολο των δικαστικών εξόδων.

Επί της αιτήσεως αναιρέσεως

35 Προς στήριξη της αιτήσεως αναιρέσεως, η Alfamicro προβάλλει τέσσερις λόγους, με τον πρώτο εκ των οποίων προβάλλεται εσφαλμένη ερμηνεία εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου των αιτημάτων του αρχικού δικογράφου της αγωγής ως αποσκοπούντων στη διαπίστωση του μη υποστατού της απαιτήσεως που προέβαλε η Επιτροπή στο πλαίσιο της επίδικης συμβάσεως επιδοτήσεως, με τον δεύτερο παραβίαση της επίδικης συμβάσεως επιδοτήσεως, με τον τρίτο παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας και, με τον τέταρτο, παραβίαση της αρχής της ασφάλειας δικαίου.

Επί του πρώτου λόγου αναιρέσεως, με τον οποίο προβάλλεται παράβαση του άρθρου 263 ΣΛΕΕ

Επί του παραδεκτού του πρώτου λόγου αναιρέσεως

– Επιχειρήματα των διαδίκων

36 Η Επιτροπή προβάλλει ένσταση απαραδέκτου του πρώτου λόγου αναιρέσεως. Βασίζεται στο γεγονός ότι η Alfamicro κατέθεσε το δικόγραφο της αγωγής της ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου δυνάμει του άρθρου 272 ΣΛΕΕ και της ρήτρας διαιτησίας που περιλαμβάνεται στην επίδικη σύμβαση επιδοτήσεως. Ζητώντας, στο πλαίσιο της αιτήσεως αναιρέσεως, από το Δικαστήριο να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση και να αναπέμψει την υπόθεση ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου για να κρίνει, βάσει του άρθρου 263 ΣΛΕΕ, επί του κύρους της φερόμενης διοικητικής αποφάσεως την οποία εξέδωσε η Επιτροπή και περιέχεται στο από 28 Οκτωβρίου 2014 έγγραφό της, η αναιρεσείουσα μεταβάλλει το αντικείμενο της διαφοράς, κατά παράβαση του άρθρου 170 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου. Επομένως, ο λόγος αυτός αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος.

37 Η Alfamicro ισχυρίζεται ότι είχε δηλώσει σαφώς στο εισαγωγικό δικόγραφο της αγωγής της ότι ζητούσε από το Γενικό Δικαστήριο να διαπιστώσει την ακυρότητα της αποφάσεως της Επιτροπής που περιέχεται, κατά την άποψή της, στο έγγραφο της 28ης Οκτωβρίου 2014 και να ακυρώσει το χρεωστικό σημείωμα που είχε επισυναφθεί στο έγγραφο αυτό. Το Γενικό Δικαστήριο δέχθηκε επίσης, στις σκέψεις 35 και 36 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η Alfamicro ζητούσε την ακύρωση αποφάσεως της Επιτροπής, υποστηρίζοντας ότι η απόφαση που περιέχεται στο έγγραφο αυτό αποτελούσε διοικητική πράξη. Συνεπώς, η ένσταση απαραδέκτου που προέβαλε η Επιτροπή πρέπει να απορριφθεί.

– Εκτίμηση του Δικαστηρίου

38 Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, το να επιτρέπεται σε διάδικο να προβάλλει για πρώτη φορά ενώπιον του Δικαστηρίου επιχείρημα που δεν είχε προβάλει ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου θα είχε ως συνέπεια να υποβάλλεται στην κρίση του Δικαστηρίου διαφορά με ευρύτερο περιεχόμενο από εκείνη της οποίας είχε επιληφθεί το Γενικό Δικαστήριο. Στο πλαίσιο αιτήσεως αναιρέσεως, η αρμοδιότητα του Δικαστηρίου περιορίζεται κατ' αρχήν στον έλεγχο της εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου εκτιμήσεως των ισχυρισμών που συζητήθηκαν ενώπιόν του. Επιχείρημα που δεν προβλήθηκε πρωτοδίκως δεν μπορεί πάντως να θεωρηθεί νέος ισχυρισμός, απαράδεκτος κατ' αναίρεση, εάν το επιχείρημα αυτό αποτελεί απλώς περαιτέρω ανάπτυξη επιχειρήματος που είχε προβληθεί στο πλαίσιο λόγου περιλαμβανομένου στο εισαγωγικό δικόγραφο που είχε κατατεθεί ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου (απόφαση της 16ης Νοεμβρίου 2017, Ludwig-Bölkow-Systemtechnik κατά Επιτροπής, C-250/16 P, EU:C:2017:871, σκέψη 29 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

39 Βεβαίως, η Alfamicro δεν ζήτησε από το Γενικό Δικαστήριο να κρίνει βάσει του άρθρου 263 ΣΛΕΕ αλλά βάσει του άρθρου 272 ΣΛΕΕ και της ρήτρας διαιτησίας που περιλαμβάνεται στην επίδικη σύμβαση επιδοτήσεως.

40 Ωστόσο, από τη σκέψη 36 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι η αναιρεσείουσα ζήτησε, ευθύς εξαρχής, να διαπιστωθεί η ακυρότητα της αποφάσεως της Επιτροπής που φέρεται ότι περιέχεται στο από 28 Οκτωβρίου 2014 έγγραφο. Επομένως, βούληση της Alfamicro ήταν να ασκήσει προσφυγή ακυρώσεως. Επιπλέον, το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε την αντίφαση αυτή και έκρινε, στη σκέψη 41 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι τυχόν προσφυγή ακυρώσεως θα ήταν απαράδεκτη, διότι ούτε το εν λόγω έγγραφο ούτε το χρεωστικό σημείωμα συνιστούν διοικητικές πράξεις δυνάμενες να προσβληθούν στο πλαίσιο τέτοιας προσφυγής.

41 Ως εκ τούτου, η Alfamicro υποστήριζε ήδη, στο πλαίσιο της ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου αγωγής της, ότι το από 28 Οκτωβρίου 2014 έγγραφο της Επιτροπής έπρεπε να θεωρηθεί ως διοικητική πράξη της Επιτροπής, μολονότι στήριξε την αγωγή της σε εσφαλμένη νομική βάση. Δεδομένου ότι ο πρώτος λόγος αναιρέσεως αφορά την εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου εσφαλμένη εκτίμηση της νομικής φύσεως του από 28 Οκτωβρίου 2014 εγγράφου της Επιτροπής, ο λόγος αυτός αποτελεί απλώς περαιτέρω ανάπτυξη επιχειρήματος που έχει προβληθεί στο πλαίσιο λόγου περιλαμβανομένου στο εισαγωγικό δικόγραφο που είχε κατατεθεί ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου.

42 Συνεπώς, ο λόγος αυτός αναιρέσεως πρέπει να κριθεί παραδεκτός.

Επί της ουσίας

– Επιχειρήματα των διαδίκων

43 Με τον πρώτο λόγο αναιρέσεως, η Alfamicro προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι κακώς έκρινε ότι η πράξη της οποίας είχε ζητήσει την ακύρωση δεν έχει τα χαρακτηριστικά πράξης δυνάμενης να προσβληθεί, κατά την έννοια του άρθρου 263 ΣΛΕΕ, και, στη σκέψη 50 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι ζητούσε στην πραγματικότητα από το Γενικό Δικαστήριο να διαπιστώσει το ανυπόστατο της απαιτήσεως την οποία προβάλλει η Επιτροπή στο πλαίσιο της επίδικης συμβάσεως επιδοτήσεως.

44 Κατά την Alfamicro, πολλά στοιχεία συνηγορούν υπέρ του ότι το από 28 Οκτωβρίου 2014 έγγραφο της Επιτροπής συνιστά διοικητική πράξη. Το έγγραφο αυτό στοιχειοθετεί μονομερώς την απαίτηση και την καταληκτική της ημερομηνία και προβλέπει τη δυνατότητα της Επιτροπής να θεσπίσει εκτελεστές πράξεις. Επομένως, η φύση του ελέγχου που διενήργησε το Ελεγκτικό Συνέδριο και το γεγονός ότι έγινε παρεκβολή των πορισμάτων του ελέγχου σε άλλες συμβάσεις μεταξύ της Alfamicro και της Επιτροπής αποδεικνύουν ότι ο έλεγχος αυτός εκφεύγει του συμβατικού πλαισίου.

45 Ομοίως, τα αντισταθμιστικά μέτρα που έλαβε η Επιτροπή μετά το εν λόγω έγγραφο συνιστούν, επίσης, διοικητικές πράξεις. Θα ήταν όμως αντιφατικό, αφενός, να γίνει δεκτό ότι η απαίτηση της Επιτροπής στηρίζεται σε συμβατική βάση και να υποχρεωθεί, ως εκ τούτου, ο δικαιούχος να ασκήσει αγωγή βάσει του άρθρου 272 ΣΛΕΕ και, αφετέρου, να αναγνωριστεί στο εν λόγω θεσμικό όργανο η δυνατότητα να προβεί μονομερώς σε αναγκαστική είσπραξη της εν λόγω απαιτήσεως με συμψηφισμό, ήτοι μέσω διοικητικής πράξης δυνάμενης να προσβληθεί μόνο βάσει του άρθρου 263 ΣΛΕΕ.

46 Η Επιτροπή αμφισβητεί την επιχειρηματολογία που προέβαλε η Alfamicro προς στήριξη του πρώτου λόγου αναιρέσεως.

– Εκτίμηση του Δικαστηρίου

47 Προκαταρκτικώς, υπενθυμίζεται, όπως έκρινε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 42 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η προσφυγή ακυρώσεως κατά το άρθρο 263 ΣΛΕΕ μπορεί να ασκείται κατά όλων των πράξεων των θεσμικών οργάνων, ανεξαρτήτως φύσεως ή μορφής, οι οποίες σκοπούν στην παραγωγή δεσμευτικών εννόμων αποτελεσμάτων που είναι ικανά να επηρεάσουν τα συμφέροντα του προσφεύγοντος, μεταβάλλοντας κατά τρόπο σαφή τη νομική του κατάσταση (αποφάσεις της 9ης Σεπτεμβρίου 2015, Λητώ Μαιευτικό Γυναικολογικό και Χειρουργικό Κέντρο κατά Επιτροπής, C-506/13 P, EU:C:2015:562, σκέψη 16 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, καθώς και της 20ής Φεβρουαρίου 2018, Βέλγιο κατά Επιτροπής, C-16/16 P, EU:C:2018:79, σκέψη 31 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

48 Το Δικαστήριο έχει, πάντως, κρίνει επανειλημμένως ότι ο δικαστής της Ένωσης δεν είναι αρμόδιος να ερμηνεύει και να εφαρμόζει τις διατάξεις της Συνθήκης ΛΕΕ στο πλαίσιο προσφυγής ακυρώσεως όταν η νομική κατάσταση του προσφεύγοντος εντάσσεται σε ένα πλαίσιο συμβατικών σχέσεων των οποίων το νομικό καθεστώς διέπεται από εθνική νομοθεσία την οποία έχουν ορίσει οι συμβαλλόμενοι (πρβλ. απόφαση της 9ης Σεπτεμβρίου 2015, Λητώ Μαιευτικό Γυναικολογικό και Χειρουργικό Κέντρο κατά Επιτροπής, C-506/13 P, EU:C:2015:562, σκέψη 18, και διάταξη της 21ης Απριλίου 2016, Borde και Carbonium κατά Επιτροπής, C-279/15 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2016:297, σκέψη 39).

49 Συγκεκριμένα, αν ο δικαστής της Ένωσης κήρυσσε εαυτόν αρμόδιο να αποφαίνεται επί προσφυγών ακυρώσεως πράξεων που εντάσσονται σε ένα αμιγώς συμβατικό πλαίσιο, θα υπήρχε ο κίνδυνος όχι μόνο να καθίσταται κενό περιεχομένου το άρθρο 272 ΣΛΕΕ, το οποίο επιτρέπει την απονομή αρμοδιότητας στον δικαστή της Ένωσης βάσει ρήτρας διαιτησίας, αλλά και να επεκτείνεται, στις περιπτώσεις στις οποίες η σύμβαση δεν θα περιελάμβανε τέτοια ρήτρα, η αρμοδιότητα του δικαστή της Ένωσης πέραν των ορίων που έχει χαράξει το άρθρο 274 ΣΛΕΕ, το οποίο απονέμει στα εθνικά δικαστήρια τη γενική αρμοδιότητα επιλύσεως των διαφορών στις οποίες η Ένωση είναι διάδικος (απόφαση της 9ης Σεπτεμβρίου 2015, Λητώ Μαιευτικό Γυναικολογικό και Χειρουργικό Κέντρο κατά Επιτροπής, C-506/13 P, EU:C:2015:562, σκέψη 19).

50 Εκ των ανωτέρω συνάγεται ότι, όταν έχει συναφθεί σύμβαση μεταξύ του προσφεύγοντος και ενός θεσμικού οργάνου της Ένωσης, μπορεί να ασκηθεί προσφυγή ενώπιον των δικαιοδοτικών οργάνων της Ένωσης βάσει του άρθρου 263 ΣΛΕΕ μόνο στην περίπτωση που η προσβαλλόμενη πράξη αποσκοπεί στην παραγωγή δεσμευτικών έννομων αποτελεσμάτων εκτός των ορίων της συμβατικής σχέσης η οποία συνδέει τους συμβαλλομένους, αποτελεσμάτων που συνεπάγονται την άσκηση προνομίων δημόσιας εξουσίας, τα οποία απονέμονται στο συμβαλλόμενο θεσμικό όργανο ως διοικητική αρχή (απόφαση της 9ης Σεπτεμβρίου 2015, Λητώ Μαιευτικό Γυναικολογικό και Χειρουργικό Κέντρο κατά Επιτροπής, C-506/13 P, EU:C:2015:562, σκέψη 20).

51 Εν προκειμένω, η πράξη την οποία προσέβαλε η Alfamicro είναι το από 28 Οκτωβρίου 2014 έγγραφο της Επιτροπής, με το οποίο η Επιτροπή απευθύνει χρεωστικό σημείωμα στην Alfamicro και την οχλεί να επιστρέψει τα ποσά που καταβλήθηκαν αχρεωστήτως βάσει της επίδικης συμβάσεως επιδοτήσεως, των οποίων το ύψος αντιστοιχεί στο ποσό που αναγράφεται στο χρεωστικό σημείωμα.

52 Ως εκ τούτου, το εν λόγω χρεωστικό σημείωμα εντάσσεται στο πλαίσιο της επίδικης συμβάσεως επιδοτήσεως, καθόσον έχει ως αντικείμενο την επιστροφή απαιτήσεως βασιζόμενης στη σύμβαση αυτή. Ένα τέτοιο χρεωστικό σημείωμα και η συνοδευτική προειδοποιητική επιστολή περιέχουν μόνον την ένδειξη της καταληκτικής ημερομηνίας καθώς και τους όρους πληρωμής της βεβαιούμενης σε αυτά απαιτήσεως και δεν μπορούν να εξομοιωθούν με καθαυτό εκτελεστό τίτλο, μολονότι αναφέρουν την προβλεπόμενη στο άρθρο 299 ΣΛΕΕ αναγκαστική εκτέλεση ως μία από τις πιθανές εναλλακτικές λύσεις που θα μπορούσε να επιλέξει η Επιτροπή σε περίπτωση μη συμμορφώσεως του οφειλέτη μέχρι την ταχθείσα καταληκτική ημερομηνία (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 9ης Σεπτεμβρίου 2015, Λητώ Μαιευτικό Γυναικολογικό και Χειρουργικό Κέντρο κατά Επιτροπής C-506/13 P, EU:C:2015:562, σκέψη 23).

53 Εν πάση περιπτώσει, εν προκειμένω, η Επιτροπή δεν προέβη σε αναγκαστική εκτέλεση, αλλά αποφάσισε να ασκήσει ανταγωγή ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου με αίτημα να υποχρεωθεί η Alfamicro σε εξόφληση της απαιτήσεως αυτής.

54 Επιπλέον, από κανένα στοιχείο που επικαλέσθηκε η Alfamicro δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι η Επιτροπή ενήργησε ως διοικητική αρχή ή ότι το έγγραφο της 28ης Οκτωβρίου 2014 παρήγαγε έννομα αποτελέσματα εκτός του συμβατικού πλαισίου, ικανά να μεταβάλουν τη νομική κατάσταση της Alfamicro.

55 Συγκεκριμένα, ο λογιστικός έλεγχος του Ελεγκτικού Συνεδρίου προβλεπόταν από την επίδικη σύμβαση επιδοτήσεως και εμπίπτει στη συνήθως προβλεπόμενη διαδικασία σε συμβάσεις αυτού του είδους. Με τους λογιστικούς ελέγχους επιδιώκεται να διασφαλιστεί ότι στον δικαιούχο επιδοτήσεως επιστρέφονται μόνον οι επιλέξιμες δαπάνες δυνάμει της συμβάσεως επιδοτήσεως, ώστε να εξασφαλίζεται η υπεύθυνη διαχείριση και χρήση των ευρωπαϊκών κονδυλίων.

56 Είναι αληθές ότι, μετά την αποστολή του από 28 Οκτωβρίου 2014 εγγράφου της, η Επιτροπή προέβη σε παρεκβολή των αποτελεσμάτων του ελέγχου σχετικά με την επίδικη σύμβαση επιδοτήσεως σε άλλες συμβάσεις που είχε συνάψει με την Alfamicro, οι δε αποφάσεις της Επιτροπής που ελήφθησαν με βάση τις παρεκβολές αυτές θα μπορούσαν, ανά περίπτωση, να συνιστούν διοικητικές πράξεις του θεσμικού οργάνου, εάν δεν εμπίπτουν στο συμβατικό πλαίσιο των άλλων αυτών συμβάσεων. Εντούτοις, αφενός, η απαίτηση που βεβαιώθηκε από την Επιτροπή με το από 28 Οκτωβρίου 2014 έγγραφό της δεν στηρίζεται σε τέτοιες παρεκβολές, αλλά βασίζεται ευθέως στα αποτελέσματα του λογιστικού ελέγχου που διενήργησε το Ελεγκτικό Συνέδριο όσον αφορά τις δαπάνες που δήλωσε η Alfamicro στο πλαίσιο της επίδικης συμβάσεως επιδοτήσεως και, αφετέρου, το Γενικό Δικαστήριο δεν είχε επιληφθεί αιτήματος αφορώντος τις άλλες αυτές συμβάσεις.

57 Ομοίως, οι μεταγενέστερες πράξεις συμψηφισμού της Επιτροπής συνιστούν χωριστές πράξεις, των οποίων ο τυχόν διοικητικός χαρακτήρας ουδόλως επηρεάζει τη συμβατική φύση της αναγγελίας της απαιτήσεως που βεβαιώνεται στο χρεωστικό σημείωμα που επισυνάπτεται στο από 28 Οκτωβρίου 2014 έγγραφο του θεσμικού οργάνου. Εξάλλου, αν και η Alfamicro επικρίνει γενικώς τη νομολογία του Γενικού Δικαστηρίου κατά την οποία τα συμβατικά μέτρα αντιμετωπίζονται διαφορετικά από τις διοικητικές πράξεις συμψηφισμού, δεν επικρίνει, στο πλαίσιο της υπό κρίση αιτήσεως αναιρέσεως, το γεγονός ότι το Γενικό Δικαστήριο, στη σκέψη 196 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, έκρινε απαράδεκτα τα αιτήματα για την ακύρωση των πράξεων συμψηφισμού της Επιτροπής, αλλά απλώς υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο έπρεπε να κρίνει ότι το από 28 Οκτωβρίου 2014 έγγραφο και το χρεωστικό σημείωμα που επισυνάπτεται στο έγγραφο αυτό αποτελούν πράξεις δεκτικές προσφυγής, κατά την έννοια του άρθρου 263 ΣΛΕΕ.

58 Κατά συνέπεια, το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας ότι, ακόμη και αν η πρωτόδικη αγωγή, μολονότι στηρίζεται ρητώς στο άρθρο 272 ΣΛΕΕ, έπρεπε να χαρακτηρισθεί ως «προσφυγή ακυρώσεως» με νομικό έρεισμα στο άρθρο 263 ΣΛΕΕ, η προσφυγή αυτή θα ήταν απαράδεκτη, δεδομένου ότι ούτε το από 28 Οκτωβρίου 2014 έγγραφο ούτε το χρεωστικό σημείωμα που επισυνάπτεται στο έγγραφο αυτό συνιστούν πράξεις δεκτικές προσφυγής κατά την έννοια του άρθρου 263 ΣΛΕΕ, οπότε έπρεπε να θεωρηθεί ότι η αγωγή της Alfamicro βασίστηκε στο άρθρο 272 ΣΛΕΕ, λαμβανομένης υπόψη της ρήτρας διαιτησίας που περιλαμβάνεται στην επίδικη σύμβαση επιδοτήσεως.

59 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι ο πρώτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Επί του δευτέρου και του τρίτου λόγου αναιρέσεως, με τους οποίους προβάλλεται παραβίαση της επίδικης συμβάσεως επιδοτήσεως και παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας

Επιχειρήματα των διαδίκων

60 Με τον δεύτερο και τον τρίτο λόγο αναιρέσεως, που πρέπει να συνεξετασθούν, η Alfamicro προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι, στη σκέψη 142 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, έκρινε ότι η Επιτροπή είχε υποχρέωση να ζητήσει την επιστροφή των δαπανών που θεωρούνται μη επιλέξιμες και ότι δεν παραβίασε την αρχή της αναλογικότητας ή το καθήκον καλόπιστης εκτελέσεως των συμβατικών της υποχρεώσεων.

61 Κατά την Alfamicro, εφόσον η ρήτρα II.28 της επίδικης συμβάσεως επιδοτήσεως προβλέπει ότι η Επιτροπή «λαμβάνει όλα τα κατάλληλα μέτρα που κρίνει αναγκαία», η τελευταία όφειλε να λάβει υπόψη την αρχή της αναλογικότητας κατά την εφαρμογή των ορισμάτων του λογιστικού ελέγχου που διενήργησε το Ελεγκτικό Συνέδριο. Η επίδικη σύμβαση επιδοτήσεως είναι αμφοτεροβαρής σύμβαση και η Alfamicro έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις που υπείχε από αυτήν. Μειώνοντας όμως την επιδότηση κατά 93 %, παρά το γεγονός ότι το έργο «Save Energy» είχε ολοκληρωθεί, η Επιτροπή παραβίασε τη σύμβαση και την αρχή της αναλογικότητας.

62 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα επιχειρήματα που προέβαλε η Alfamicro προς στήριξη του δεύτερου και τρίτου λόγου αναιρέσεως.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

63 Πρέπει να υπομνησθεί προκαταρκτικώς ότι το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε, στις σκέψεις 90 και 128 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι το Ελεγκτικό Συνέδριο είχε εκτιμήσει ορθώς τον μη επιλέξιμο χαρακτήρα των δηλωθεισών από την Alfamicro δαπανών. Η διαπίστωση αυτή, η οποία εν πάση περιπτώσει αφορά εκτίμηση πραγματικών περιστατικών υπαγόμενη στην κυρίαρχη εξουσία του Γενικού Δικαστηρίου, δεν αμφισβητείται με την παρούσα αίτηση αναιρέσεως.

64 Συνεπώς, πρόκειται μόνον να εξετασθεί αν το Γενικό Δικαστήριο ορθώς εκτίμησε ότι, αφαιρώντας το σύνολο των δαπανών που κρίθηκαν μη επιλέξιμες από το ποσό της επιδοτήσεως και ζητώντας, κατά συνέπεια, την επιστροφή μεγάλου μέρους της επιδοτήσεως αυτής, η Επιτροπή δεν παραβίασε την αρχή της αναλογικότητας.

65 Στο πλαίσιο αυτό, επισημαίνεται ότι η Επιτροπή είναι υποχρεωμένη, κατά το άρθρο 317 ΣΛΕΕ, να τηρεί την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης. Επίσης, η Επιτροπή διασφαλίζει την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης κατά την εκτέλεση του προϋπολογισμού της. Το ίδιο ισχύει και όσον αφορά τις διαφορές εκ συμβάσεως, δεδομένου ότι οι επιδοτήσεις που χορηγούνται από την Επιτροπή προέρχονται από τον προϋπολογισμό της Ένωσης. Σύμφωνα με θεμελιώδη αρχή που διέπει τις χορηγούμενες από την Ένωση ενισχύσεις, η Ένωση μπορεί να επιδοτεί μόνον πράγματι αναληφθείσες δαπάνες (απόφαση της 28ης Φεβρουαρίου 2013, Πορτογαλία κατά Επιτροπής, C-246/11 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2013:118, σκέψη 102 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

66 Κατά συνέπεια, η Επιτροπή δεν μπορεί, χωρίς να θίξει τις αρχές αυτές που καθορίζονται από τη Συνθήκη ΛΕΕ, να εγκρίνει δαπάνη εις βάρος του προϋπολογισμού της Ένωσης χωρίς νομικό έρεισμα. Στο πλαίσιο επιδοτήσεως όμως, η σύμβαση επιδοτήσεως διέπει τους όρους χορηγήσεως και χρήσεώς της και, ειδικότερα, τις ρήτρες που αφορούν τον καθορισμό του ποσού της επιδοτήσεως σε συνάρτηση με τις δαπάνες τις οποίες δηλώνει ο αντισυμβαλλόμενος της Επιτροπής.

67 Ως εκ τούτου, εάν οι δηλωθείσες από τον δικαιούχο δαπάνες δεν είναι επιλέξιμες στο πλαίσιο της σχετικής συμβάσεως επιδοτήσεως διότι κρίθηκαν μη επαληθεύσιμες και/ή στηριζόμενες σε αναξιόπιστα στοιχεία, η Επιτροπή δεν έχει άλλη επιλογή από την ανάκτηση της επιδοτήσεως μέχρι του ύψους των μη δικαιολογούμενων ποσών, δεδομένου ότι, βάσει του νομικού θεμελίου που συνιστά η εν λόγω σύμβαση επιδοτήσεως, το θεσμικό όργανο επιτρέπεται να καταβάλει, από τον προϋπολογισμό της Ένωσης, μόνον ποσά δεόντως αιτιολογημένα. Υπό τις συνθήκες αυτές, εν προκειμένω, το αίτημα ανακτήσεως του μέρους της επιδοτήσεως που αντιστοιχεί στις μη επιλέξιμες δαπάνες, όπως διαπιστώθηκαν στην έκθεση λογιστικού ελέγχου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, συνιστά κατάλληλο μέτρο.

68 Όσον αφορά τα επιχειρήματα σχετικά με τον αμφοτεροβαρή χαρακτήρα της συμβάσεως αυτής, αρκεί να υπομνησθεί ότι η επιδότηση δεν αντιπροσωπεύει την αντιπαροχή για την υλοποίηση του έργου που προβλέπεται στη σύμβαση επιδοτήσεως. Τα ποσά που καταβάλλονται από την Επιτροπή βάσει

της συμβάσεως αυτής έχουν ως μοναδικό σκοπό να παράσχουν στον δικαιούχο τη δυνατότητα να αντιμετωπίσει τις δαπάνες που προκύπτουν από την υλοποίηση του ως άνω έργου. Δεδομένου ότι ένα μέρος των εν λόγω δαπανών κρίθηκε μη επιλέξιμο και ο δικαιούχος δεν συμμορφώθηκε με τη συμβατική του υποχρέωση να δικαιολογήσει τη χρήση των ποσών που του διατέθηκαν, το μέρος αυτό των δαπανών πρέπει να ανακτηθεί κατά το οφειλόμενο ποσό από την Επιτροπή, το δε γεγονός ότι ο δικαιούχος έχει εν τω μεταξύ ολοκληρώσει το έργο που αφορά η σύμβαση επιδοτήσεως δεν μπορεί να επηρεάσει την υποχρέωση αυτή.

69 Όσον αφορά το επιχείρημα της Alfamicro περί της υπάρξεως αδικαιολόγητου πλουτισμού, αρκεί η διαπίστωση ότι αυτό προβάλλεται για πρώτη φορά ενώπιον του Δικαστηρίου και, ως εκ τούτου, δεν είναι παραδεκτό.

70 Κατά συνέπεια, το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο διαπιστώνοντας ότι η Επιτροπή, ζητώντας την επιστροφή της χρηματοδοτήσεως των δαπανών που κρίθηκαν μη επιλέξιμες, έλαβε έναντι της αναιρεσείουσας κατάλληλο μέτρο, δεδομένου ότι αυτό είναι το μόνο που μπορούσε να λάβει σύμφωνα με τις υποχρεώσεις της οι οποίες απορρέουν τόσο από την επίδικη σύμβαση επιδοτήσεως όσο και από το δίκαιο της Ένωσης και ότι, στο πλαίσιο αυτό, δεν ενήργησε κατά τρόπο αντίθετο προς την αρχή της αναλογικότητας ή της καλόπιστης εκτελέσεως των συμβάσεων.

71 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, ο δεύτερος και ο τρίτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι.

Επί του τέταρτου λόγου αναιρέσεως, με τον οποίο προβάλλεται παραβίαση της αρχής της ασφάλειας δικαίου

Επιχειρήματα των διαδίκων

72 Με τον λόγο αυτόν αναιρέσεως, η Alfamicro υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, καθόσον έπρεπε να διαπιστώσει παραβίαση της αρχής της ασφάλειας δικαίου από την Επιτροπή. Η αναιρεσείουσα επισημαίνει ότι το άρθρο II.28, παράγραφος 5, της επίδικης συμβάσεως επιδοτήσεως προέβλεπε ότι η Επιτροπή μπορούσε να λάβει «κατάλληλα μέτρα». Η αναιρεσείουσα υποστηρίζει όμως ότι, ακόμη και αν είχε μπορέσει να προβλέψει ότι το γεγονός ότι δεν ήταν σε θέση να δικαιολογήσει τις δαπάνες τις οποίες δήλωσε στο πλαίσιο της επίδικης συμβάσεως επιδοτήσεως θα μπορούσε να επηρεάσει το ποσό της επιδοτήσεως, δεν θα μπορούσε ποτέ να προβλέψει ότι η επιδότηση θα μειωνόταν κατά 93 %, παρά το γεγονός ότι το έργο ολοκληρώθηκε. Επομένως, η Επιτροπή δεν έλαβε κατάλληλα μέτρα, αντιθέτως προς όσα προέβλεπε η επίδικη σύμβαση επιδοτήσεως, και, ως εκ τούτου, παραβίασε την αρχή της ασφάλειας δικαίου.

73 Η Επιτροπή αμφισβητεί την επιχειρηματολογία αυτή.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

74 Υπενθυμίζεται ότι το Γενικό Δικαστήριο επιλήφθηκε υποθέσεως με αντικείμενο σύμβαση ως αρμόδιο για να αποφανθεί επί διαφοράς εκ συμβάσεως, και όχι υποθέσεως με αντικείμενο έλεγχο της νομιμότητας πράξεως δυνάμενης να προσβληθεί με προσφυγή ακυρώσεως βάσει του άρθρου 263 ΣΛΕΕ.

75 Η αρχή, όμως, της ασφάλειας δικαίου, η οποία συγκαταλέγεται στις γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης, απαιτεί οι κανόνες δικαίου να είναι σαφείς και ακριβείς, τα δε αποτελέσματά τους να είναι προβλέψιμα, ώστε να μπορούν οι ενδιαφερόμενοι να ενεργούν προς τη σωστή κατεύθυνση όταν

βρίσκονται σε έννομες καταστάσεις και σχέσεις που καλύπτονται από την έννομη τάξη της Ένωσης (απόφαση της 8ης Δεκεμβρίου 2011, France Télécom κατά Επιτροπής, C-81/10 P, EU:C:2011:811, σκέψη 100 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

76 Στο πλαίσιο αυτό, συνεπώς, το Γενικό Δικαστήριο ορθώς έκρινε, στις σκέψεις 156 και 157 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η αρχή της ασφάλειας δικαίου δεν εφαρμόζεται σε διαφορά συμβατικής φύσεως, στην οποία το Γενικό Δικαστήριο δεν καλείται να ελέγξει τη νομιμότητα διοικητικής πράξεως. Ως εκ τούτου, τυχόν παραβίαση της εν λόγω αρχής δεν ασκεί επιρροή στις υποχρεώσεις που υπέχει η Επιτροπή από την επίδικη σύμβαση επιδοτήσεως.

77 Επομένως, ο τέταρτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως αλυσιτελής.

78 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι κανείς από τους λόγους αναιρέσεως που προβάλλει η Alfamicro δεν μπορεί να ευδοκιμήσει.

79 Κατά συνέπεια, η αίτηση αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

Επί των δικαστικών εξόδων

80 Δυνάμει του άρθρου 184, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, όταν η αίτηση αναιρέσεως είναι αβάσιμη, το Δικαστήριο αποφαίνεται επί των δικαστικών εξόδων. Κατά το άρθρο 138, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, το οποίο έχει εφαρμογή στην αναιρετική διαδικασία δυνάμει του άρθρου 184, παράγραφος 1, του ίδιου Κανονισμού, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα έξοδα, εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Επειδή η Alfamicro ηττήθηκε και η Επιτροπή ζήτησε την καταδίκη της στα δικαστικά έξοδα, η Alfamicro πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (έκτο τμήμα) αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την αίτηση αναιρέσεως.

2) Καταδικάζει την Alfamicro – Sistemas de computadores, Sociedade Unipessoal, Lda στα δικαστικά έξοδα.

(υπογραφές)